RIKOSUHRIPÄIVYSTYS

HE 134/2016 vp
7.10.16

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan
kunta- ja terveysjaostolle

Rikosuhripäivystyksen lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Rikosuhripäivystys (RIKU) kiittää kunta- ja terveysjaostoa mahdollisuudesta lausua valtion talousarviosta vuodelle 2017. Kommentoimme lausunnossa pääasiassa oikeusministeriön hallinnonalan momenttia 25.01.50 (avustukset).

RIKU pitää erittäin tärkeänä sitä, että **rikoksen uhrien yleisille tukipalveluille** osoitetut määrärahat kasvavat momentissa 25.01.50 esitetyllä tavalla siten kuin julkisen talouden suunnitelmaan 2016–2019 on kirjattu. Rahoitus uhrien tukipalveluihin tullaan keräämään rikosuhrimaksusta.

Tukipalveluiden vahvistamista edellyttää **EU:n rikosuhridirektiivi**, joka tuli saattaa kansallisesti voimaan 16.11.15. Direktiivi velvoittaa yksiselitteisesti jäsenvaltiot huolehtimaan uhrien yleisistä tukipalveluista. Direktiivin 8 artiklan (Oikeus käyttää uhrien tukipalveluja) mukaan

> ”Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uhrilla on tarpeidensa mukaisesti mahdollisuus käyttää maksutta luottamuksellisia uhrin etua edistäviä uhrien tukipalveluja ennen rikosoikeudellista menettelyä, sen kuluessa ja tarvittavan ajan sen jälkeen. Perheenjäsenillä on oikeus käyttää uhrien tukipalveluja tarpeidensa sekä uhriin kohdistuneen rikoksen johdosta aiheutuneen vahingon suuruuden mukaisesti.”

Rikosuhripäivystys on vuoden 2016 alusta lähtien toiminut direktiivin edellyttämien yleisten rikosuhripalveluiden tuottajana Suomessa oikeusministeriön myöntämän valtionavun turvin. Jokavuotiseen tapaan Rikosuhripäivystyksessä joudutaan odottamaan tulevan vuoden rahoituksen varmistumista aivan vuoden viime päiviin asti eduskunnan budjetin hyväksymiseen saakka. Olisi tärkeää, että jatkossa valtionavustuksista uhrien tukipalveluiden rahoittamiseksi voitaisiin tehdä avustussuunnitelma muutamaksi vuodeksi eteenpäin toiminnan suunnitelmallisuuden ja jatkuvuuden varmistamiseksi.

Naisiin kohdistuvan väkivallan sekä perheväkivallan uhrien aseman kannalta keskeistä on **Istanbulin sopimuksen** (Euroopan Neuvoston ihmisoikeussopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta) velvoitteiden täyttäminen. Sopimus tuli Suomen osalta voimaan 1.8.15.

Istanbulin sopimuksen 24 artiklassa (Auttavat puhelimet) todetaan, että

> ”Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet ottaakseen valtakunnallisesti käyttöön maksuttomia ympärivuorokautisesti (24/7) toimivia auttavia puhelimia, joissa neuvotaan soittajia kaikkiin tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin väkivallan muotoihin liittyvissä asioissa luottamuksellisesti tai sallien heidän esiintymisensä nimettömänä”.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaa kyseisen auttavan puhelimen toteuttamisesta ja myös tähän tarkoitukseen varattu rahoitus katetaan jatkossa rikosuhrimaksuista kerättävistä tuotoista. THL:n mukaan puhelin saadaan käyttöön vielä tämän vuoden puolella.

Haluamme tässä yhteydessä nostaa esille **turvakotien** rahoituksen, mikä liittyy keskeisesti Istanbulin sopimuksen velvoitteiden toteuttamiseen. Talousarviossa varattu 13,5 miljoonaa € (sosiaali- ja terveysministeriön momentti 33.60.52) ei riitä läheskään kattamaan turvakotipaikkojen todellista tarvetta. Turvakotitoiminnasta vastaavien tahojen mukaan viime vuonna turvakoteihin yhteyttä ottaneista 1200 ei saanut turvakotipaikkaa tilanpuutteen vuoksi. Paikkojen riittämättömyys näkyy myös RIKUn työssä lähisuhdeväkivallan uhrien auttamiseksi. Kun kynnystä hakea apua tulisi madaltaa, olisi tärkeää, että apua olisi tarjolla mahdollisimman lähellä ja yhdenvertaisesti.

Rikosuhripäivystys kiittää eduskuntaa tuesta, jota toiminnallemme on useana vuotena osoitettu. Toivomme, että eduskunta hyväksyy momentin 25.01.50 esitetyssä muodossa ja kiinnittää erityistä huomiota väkivaltaa kokeneiden matalan kynnyksen palveluiden vahvistamiseen.

Leena-Kaisa Åberg
toiminnanjohtaja
Rikosuhripäivystys
Maistraatinportti 4 A 7.krs
00240 Helsinki
p. 050 3378 703
leena-kaisa.aberg@riku.fi
www.riku.fi